Reykjavíkurborg
Umhverfis- og skipulagssvið

Reykjavík 10.11.2016
SN160820

Borgarráð Reykjavíkur

Tjarnargötu 11
101 Reykjavík

Hér með sendist útskrift úr gerðabók umhverfis- og skipulagsráðs frá 9. nóvember 2016 varðandi eftirfarandi mál.

Eiðsgrandi - Ánanaust
Lögð fram tillaga Hornsteina arkitekta og Reykjavíkurborgar, dags. 31. október 2016, að deiliskipulagi strandsvæðis Eiðsgranda - Ánanaustar. Skipulagssvæðið er um 5,5 hektarar og er eitt stærsta græna svæðið í Vesturbænum og hefur mikið gildi sem útivistarsvæði og er eitt af markmiðum skipulagsins að bæta möguleika til útivistar allt árið um kring. Einnig felst m.a. í tillögunni að bæta grjótvarnargarðinn til að tryggja öryggi og að setja inn í skipulag aðgreinda göngu- og hjólastíga.

Samþykkt að auglýsa framlagða tillögu, skv. 1. mgr. 41. gr. sbr. 1. mgr. 43.gr. skipulagslaga nr. 123/2010.
Vísað til borgarráðs.

F.h. umhverfis- og skipulagssviðs

Erna Hrönn Geirsdóttir

Fylgiskjal: tillaga Hornsteina arkitekta og Reykjavíkurborgar, dags. 31. október 2016

Umhverfis- og skipulagssvið
Borgartún 12–14
105 Reykjavík

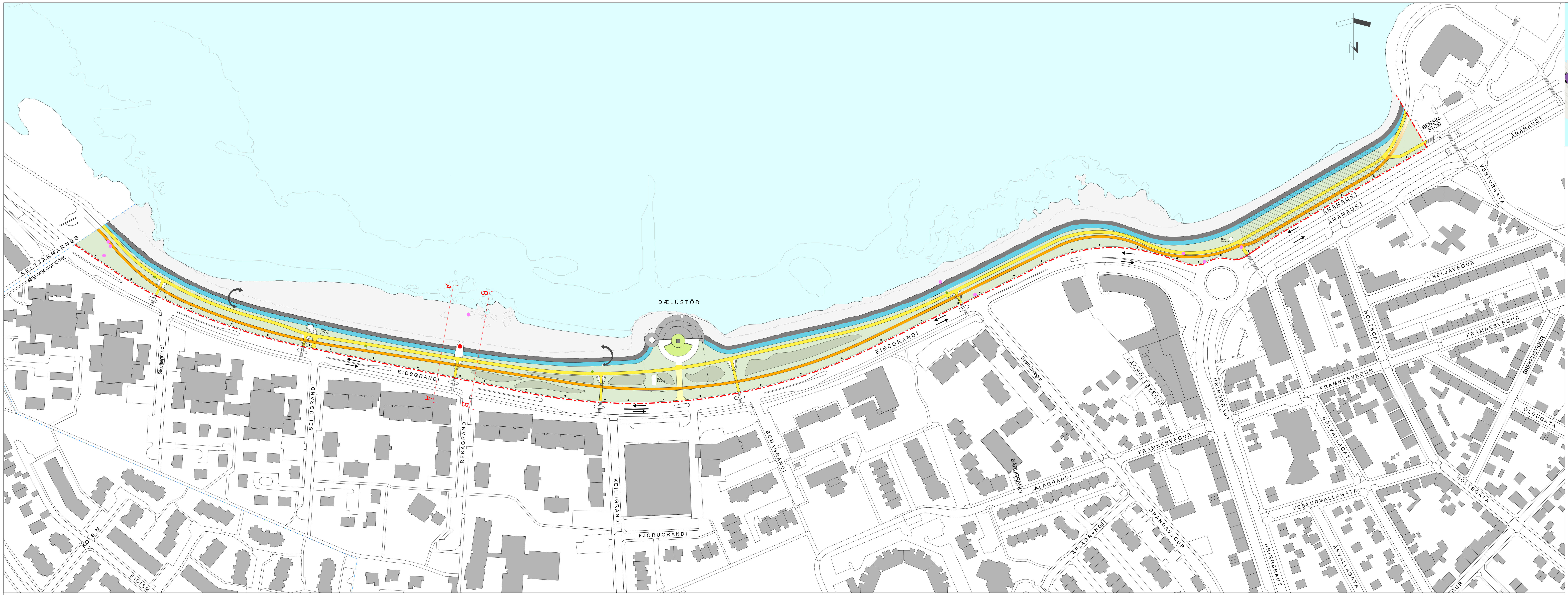

DEILISKIPULAGSUPPDRÁTTUR 1:2000

0.00 m 100m 200m

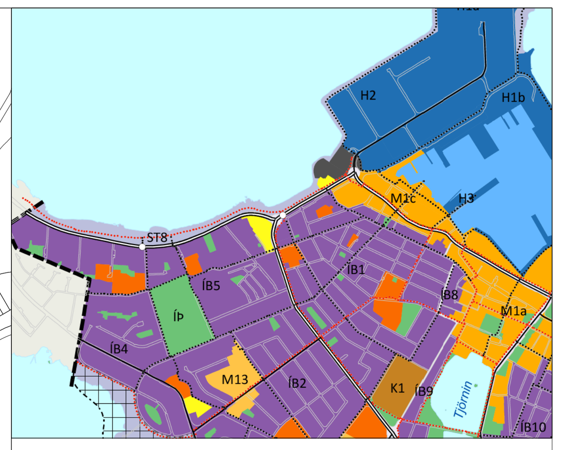

HLUTI AÐALSKIPULAGS REYKJAVÍKUR 2010-2030

- Mörk skipulagssvæðis
- Sveitarfélagsmörk
- Lóðarmörk (innan deiliskiplagssvæðis)
- Núv. varnargarður (4m)
- Nýr/viðbótar varnargarður (4m)
- Göngustígur (3m) - að mestu "í stæði" núv. stígs
- Nýr hjólreiðastígur (2.5m)
- Núv. aðkomuvegur v. sérbíla/viðhalds Tryggja skal öryggi vegfarenda
- Gróðuruppbygging/sjálfbærni
- Lágar "öldur" í landi/landmótun - þar sem því er við komið Gróðuruppbygging/sjálfbærni
- Aðgengi að fjöru
- Útsýnispallar
- Núv. áningastaðir
- Fornminjar
- Núv. grjótlager (verður fjarlægður)
- Núv. götulýsing

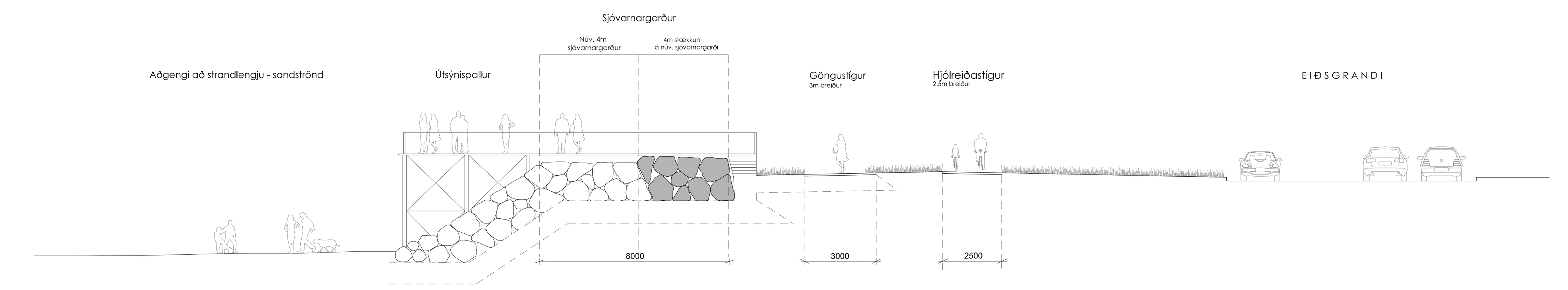

TILLAGA AÐ ÚTFÆRSLU AÐ ÚTSÝNISPALLI
SNEIÐING A-A, mkv. 1:200

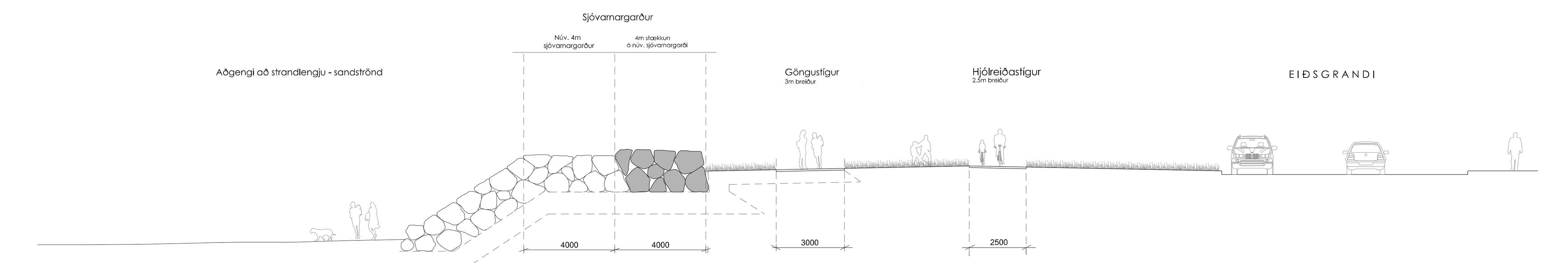

LEIÐBEINANDI SNEIÐING B-B, mkv. 1:200

Inngangur

Strandlengjan við Eiðsgranda-Ánanaust er eitt stærsta græna svæðið í Vesturbæ Reykjavíkur. Svæðið hefur mikið gildi sem útivistarsvæði og gegnir sem slíkt mikilvægu hlutverki í samfélaginu öllu. Nauðsynlegt er að styðja áfram jákvæða þróun þess og uppbyggingu.

1. Fyrirliggjandi skipulagsáætlanir

1.1 Aðalskipulag

Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 er landnotkun skipulagssvæðisins skilgreint sem „Strandsvæði" – ST8 með eftirfarandi hætti:

Strandsvæði (ST). Svæði innan netlaga og meðfram sjó, ám eða vötnum þar sem aðgengi almennings er tryggt og mannvirkjagerð er haldið í lágmarki. (gr. 6.2.w. í skipulagsreglugerð). ST8. Eiðsgrandi -Ánanaust. Strandsvæði. Gert er ráð fyrir aðgengi að sjávarmálinu verði bætt.

1.2 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er í gildi fyrir svæðið.

2. Skipulagssvæðið

2.1 Afmörkun og lega

Skipulagssvæðið er um 5.5 ha að stærð og afmarkast af sveitarfélagsmörkum við Seltjarnarness til vesturs; til austurs af lóðarmörkum bensínstöðvar Olís og Hreinsistöðvar Reykjavíkurborgar við Ánanaust; , til suðurs af stofnbrautunum Ánanaust og Eiðsgranda og íbúðarbyggðinni þar og til norðurs af strandlengjunni sjálfri.

2.2 Staðhættir

Skipulagssvæðið er staðsett í jaðri Vesturbæjar; gamalgróins borgarhluta með sterka ímynd.

Innan svæðisins er að finna eina af stærri **dælustöðvun** borgarinnar og ýmsa fráveitubrunna og stöðvar henni tengdri. Með tilkomu dælustöðvarinnar hvarf mengun í fjöruborði og fjaran varð aftur aðlaðandi til útivistar. Við dælustöðina er útsýnisskífa og aðgengi að fjöru um tröppur yfir núverandi sjóvarnargarð.

Hluti skipulagssvæðisins er byggt á landfyllingu þ.e.a.s. svæðið austan við núv. dælustöð, en ströndin vestan hennar er heilleg og sker óröskuð.

Lokið var við gerð núv. **sjóvarnargarða** við Ánanaust og Eiðsgranda á árunum 1995-1996.

Sjóvarnargarðurinn sem liggur meðfram strandlengjunni allri er 4m breiður. Um er að ræða hefðbundna grjótvörn úr stórgrýti (2-5 tonn). Halli fláa er 1 : 1,5. Hæð garðsins í dag er frá 5.45- 6.4 m í hæðarkerfi Reykjavíkur . Hæð hans er að mestu miðuð við að útsýni sér frá nærliggjandi stígum, götum og húsum.

Meðfram núverandi sjóvarnargarði liggur 3m malbikaður **göngu- og hjólastígur** (stofnstígur)

Eiðsgrandi er skilgreindur sem þjóðvegur í þéttbýli og því með veghelgunarsvæði. Umsjón og veghaldari er Vegagerðin. **Ánanaust** er hins vegar borgargata skv. skilgreiningu ASK. 2010-2030 og gegnir skv. því margþættu hlutverki í borgarlandslaginu. Báðar göturnar eru skilgreindar sem stofnbrautir

3. Markmið deiliskipulagsins

Sem hluti af framtíðarsýn svæðisins eru hér sett fram eftirfarandi **meginmarkmið** :

- *að bæta möguleika til útivistar og áninga allt árið um kring;*
- *að tryggja góð tengsl um svæðið fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur og stuðla að vistvænni samgöngum;*
- *að tryggja öryggi með bættri sjóvörn;*
- *að auka náttúru- og menningarleg verðmæti svæðisins eins og kostur er;*
- *að stuðla að sjálfbærri þróun og sjálfbæru umhverfi m.a. með gróðuruppbyggingu vannýttra og raskaða svæða sem og styrkja það lífkerfi sem fyrir er;*
- *að stuðla að vistvænni hönnun og efnismeðferð við útfærslur mannvirkja og yfirborðs;*
- *að skapa kennileiti og styrkja list i almenningsrými*

4. Skipulagstillagan

4.1 Göngu- og hjólreiðastígar

Stígkerfið verður styrkt til muna og **umferðaröryggi** bætt t.d. með því að aðgreina göngu- og hljóðreiðastíga. Deiliskipulagið sýnir leiðbeinandi legu stíga og mun lega þeirra ákveðin við nánari hönnun svæðisins. Ekki hefur verið ákveðið hvort hjólreiðastígurinn liggi meðfram sjónum eða Ánanausti við bensínustöðina.

Stofnstígurinn er alla jafna 3m breiður sem og tengistígar. Tengistígarnir flétta saman byggð og útivistarsvæðið og eru ætlaðir gangandi og hjólandi umferð. Breidd hjólastígsins skal almennt vera minnst 2.5m.

Við nánari útfærslu, legu og hönnun stíganna verður sérstök áhersla lögð á öryggi og aðgengi fyrir alla. Þá skal þess gætt að hvíldar-og hjólastæði verði staðsett á lykilstöðum.

Yfirborðsefni
Stígar eru almennt malbikaðir, en yfirborðsefni áningastaða skulu taka mið af staðháttum og umhverfi við nánari útfærslu hverju sinni, t.d. timbur náttúruhellur, steinar og corteinsstál.

Aðgengi fyrir alla
Rík áhersla er lögð á aðgengi fyrir alla. Má þar nefna hæðarafstöðu yfirborð stíga, fjölgun áningastaða/bekkja meðfram gönguleiðum, liti í yfirborðsflötum og angan gróðurs.

4.2 Menningar- og náttúruminjar

Skv. Forleifaskrá eru níu fornminjar innan deiliskipulagssvæðisins. Skv. 21. gr laga um menningarminjar 80/2012 má enginn spilla, granda, breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað menningarminjar nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Deiliskipulagssvæðið hefur í gegn um tíðina verið raskað með uppfyllingum og grjónarnargarði og eru því mikið af fornleifum því horfnar að öllu eða að hluta. Í samræmi við 24. gr. sömu laga skulu framkvæmdir stöðvaðar og tilkynntar til Minjastofnunar Íslands ef áður ókunnar fornminjar finnast við framkvæmd. Sjá nánar Fornleifaskráning norðan Eiðsgranda og Ánanausts í Reykjavík - drög að fornleifaskráningu,dags 17.11.2016.

Í deiliskipulaginu er áhersla lögð á að efla frekar aðstöðu til náttúruskoðunar og fræðslu s.s. með upplýsingaskiltum um t.d. hafið og lífríki þess, fuglalíf svæðisins, landslag og kennileyti og sögu svæðisins. Þannig fléttast saman fræðsla um svæðið og fjölbreytt útivist.

4.3 Sjóvarnargarður

Í deiliskipulaginu er núverandi 4m sjóvarnargarður breikkaður um aðra 4m inn í land og lítillega hækkaður. Breytingarnar miða að því að minnka ágjöf sjávar og hættu á skemmdum á mannvirkjum s.s. stígum. Verður heildarbreidd garðsins að ofan um 8m og uppfyllir því skilyrði um örugga sjövörn.

Gert er ráð fyrir óverulegri hækkun (um 300mm). Sjónlína akandi og gangandi vegfaranda yfir sjávarflötin er varðveitt og skerðist því ekki.

Við breikkun á sjóvarnargarðinum gefst kjörið tækifæri að nýta þá sem hluta að upplifun svæðisins, t.d. með gönguleið ofaná þeim að hluta, tröppum, set- og útsýnispöllum. Gæta þarf sérstaklega að öryggi við nánari útfærslu.

Gert er ráð fyrir að grjót í sjóvarnargarðinn verður tekið úr grjótlagernum við Ánanaust, Grafarvogi og öðrum grjótlagerum í eigu Reykjavíkurborgar.

4.4 Áningastaðir

Áningastaðir skulu styrktir frekar meðfram göngustígum innan skipulagssvæðisins. Við nánari útfærslu, staðsetningu og hönnun skal áhersla lögð á nútímalega hönnun sem jafnframt er hagkvæm í viðhaldi og rekstri. Þá skal stuðlað að byggingu á e-k „**hliðum / vörðum**" þar sem göngustígar liggja inn á svæðið eða þar sem stígar liggja saman á krossgötum; bæði sem hluti af öryggi gangandi- og hjólandi og sem hluti umhverfismótunar og staðarprýðis.

Hvatt er til **listar** í almenningsrými og áhugaverðum **kennileitum** (sbr. 4.5 Útsýnispallar).

4.5 Útsýnispallar

Einn útsýnispallur er innan skipulagssvæðisins - auk þess sem fyrir er við dælustöðina - þar sem útsýni er best og umhverfigæði hvað mest. Verður hann e-k kennileiti svæðisins og byggður út frá sjóvarnargarðinum. Lögð er áhersla á vistvæn efni og nútímalega hönnun hans sem jafnframt er hagkvæm í viðhaldi og rekstri. Mannvirkið þarf að falla vel að landslagi og höfða til mismunandi gesta og markhópa; Gæta skal sérstaklega að öryggi gesta.

4.6 Aðgengi að fjöru

Aðgengi að fjöru er styrkt við Eiðsgranda á tveimur stöðum. Gestir svæðisins geta því – þegar aðstæður leyfa – notið strandarinnar til útivistar og þeirra náttúrminja sem þar er að finna.

4.7 Gróðuruppbygging

Gróðuruppbygging
Í deiliskipulaginu er lagt til að gróður verði stór hluti af yfirbragði svæðisins og ásýnd þess. Lögð er áhersla á að styrkja líffræðilega fjölbreytni og að það endurspeglist í gróðurvali. Taka skal mið af staðháttum og velja strandplöntutegundir sem þrífast í návígi við hafið t.a.m. melgresi, sæhvönn, fjörukál, blálilju og baldursbrá. Sérstaklega skal stefnt að því að byggja upp fjölbreytta gróðurþekju á vannýttum eða röskuðum svæðum og svæðum þar sem gróðurþekja er rýr eða fábreytt. Stefnt skal að aukinni sjálfbærni með því að hanna gróðursvæði sem krefjast minni umhirðu og sem þurfa ekki slátt. Efla skal svæðið sem uppsprettu fræðslu og náttúruupplifunar.

4.8 Grjótlager við Ánanaust

Uppsafnað stórgrýti (allt að 5 tonna steinar) við Ánanaust verður fjarlægður. Stefnt er að því að nýta grjótið til uppbyggingar innan svæðisins; t.d. sem hluta af landmótun – og stærsta grjótið jafnvel í breikkun sjóvarnargarðsins -.

4.9 Útigögn

Gert er ráð fyrir að að göngu- og hjólastígar verði upplýstir. Öll útigögn svo sem merkingar /skilti, vegvísar, bekkir, vatnspóstar, hjólastæði, raflýsing (pollar) – ef svo ber undir - , verða samræmd yfir allt svæðið.

4.10 Efnisval

Áhersla er lögð á hagkvæma og einfalda efnisnotkun hvívetna; efni sem falla vel að umhverfi sínu, spila vel saman innbyrðis, veðrast vel og hæfa því hlutverki sem þau eiga að gegna. Sjálfbærni skal höfð að leiðarljósi og vistfræðileg gildi eru í fyrirrúmi.

4.11 Áfangaskipting

Auðvelt er að stuðla að **hagkvæmni** í uppbyggingu svæðisins, t.d. með skiptingu í minni framkvæmdaráfanga, sem hver um sig er sjálfstæð eining stærri heildar.

5. Umhverfismat

Breikkun og hækkun sjóvarnargarðsins fellur undir undir lög um mat á umhverfisáhrifum en þar stendur í lið 10.23 - C

"Mannvirki til að verjast rofi á strandlengjum utan verndarsvæða, t.d. með stíflugörðum, brimbrjótum, hafnargörðum og öðrum varnarmannvirkjum gegn ágangi sjávar. Landfyllingar þar sem áætluð uppfylling er allt að 5 ha. Undanskilið er viðhald og endurbygging framangreindra mannvirkja"

Framkvæmdin tekur til afmarkaðs svæðis og eru umhverfisáhrifin að mati framkvæmdaraðlina talin óveruleg.

Í töflu hér að neðan eru tekin saman þau áhrif sem breyting á sjóvarnargarðinum hefur á helstu umhverfisþætti. Hverjum umhverfisþætti er gefin einkum með táknunum - (neikvæð áhrif), + (jákvæð áhrif), 0 (engin áhrif)

Umhverfisþættir	Áhrif skipulagsáætlunar			Skýring
	-	+	0	
Landslag - ásýnd			X	Gert er ráð fyrir að hækkun sjóvarnargarði verði aðeins um 300mm og sjónlínu akandi og gangandi vegfaranda yfir sjávarfötin því varðveitt
Félagslegir þættir -útivist og tómstundir		X		Aðgengi að fjöru er styrkt á tveimur stöðum og því auðveldara að nota ströndina til útivistar.
Andrúmsloft og veðurfar			X	Ekki er gert ráð fyrir því að breyting á sjóvarnargarði hafi áhrif á andrúmsloft og veðurfar.
Mannvirki		X		Skv. Skýrslu Almennu verkfræðistofunnar "Ánanaust - Eiðsgranda, sjóvarnir" dags mars 2007, hefur orðið talsvert af skemmdum á mannvirkum vegna ágjöf yfir garðinn. Styrking garðsins myndi því hamla því.
Gróður		X		Styrking sjógarðs hindrar að jarðefni skolast burt og sjór flæði ekki yfir i gróðursvæði.
Heilsa og öryggi	X			Mengun, einhver hávaði og slysahætta vegna vinnuvéla getur stafað frá vinnuvélum meðan á verktíma stendur. Þetta er tímabundið og mun framkvæmdaraðili reyna að draga úr þessum neikvæðu þáttum eins og kostur er.

Deiliskipulag þetta sem hefur fengið meðferð í samræmi við ákvæði 1.mgr. 41.gr. skipulagslaga nr.123/2010, var samþykkt í

____

þann _______20_______ og í

____

þann _______20_______.

Tillaga var auglýst frá ____________20 _______
með athugasemdafresti til __________20_______.

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsins var birt í B-deild Stjórnartíðinda þann ________20_______.

Reykjavík

EIÐSGRANDI - ÁNANAUST
STRANDGARÐUR
TILLAGA AÐ DEILISKIPULAGI

Dags: 31.okt. 2016
Mælikvarði: 1: 2000

Teikn. nr 01

hornsteinar
ARKITEKTAR EHF

VINNUSTOFA INGÓLFSSTRÆTI 5, 101 REYKJAVÍK
SÍMI: 511-7011
NETFANG: hornsteinar@hornsteinar.is